

พระราชบัญญัติ

คุ้มครองซากดึกดำบรรพ์

พ.ศ. ๒๕๕๑

ภูมิพลอดุลยเดช ป.ร.

ให้ไว้ ณ วันที่ ๓๐ มกราคม พ.ศ. ๒๕๕๑

เป็นปีที่ ๖๓ ในรัชกาลปัจจุบัน

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช มีพระบรมราชโองการโปรดเกล้า ฯ
ให้ประกาศว่า

โดยที่เป็นการสมควรมีกฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองซากดึกดำบรรพ์

พระราชบัญญัตินี้มีบทบัญญัติบางประการเกี่ยวกับการจำกัดสิทธิและเสรีภาพของบุคคล
ซึ่งมาตรา ๒๘ ประกอบกับมาตรา ๓๓ มาตรา ๔๑ มาตรา ๔๒ และมาตรา ๔๓ ของรัฐธรรมนูญ
แห่งราชอาณาจักรไทย บัญญัติให้กระทำได้โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย

จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้า ฯ ให้ตราพระราชบัญญัติขึ้นไว้โดยคำแนะนำและยินยอมของ
สภานิติบัญญัติแห่งชาติ ดังต่อไปนี้

มาตรา ๑ พระราชบัญญัตินี้เรียกว่า “พระราชบัญญัติคุ้มครองซากดึกดำบรรพ์ พ.ศ. ๒๕๕๑”

มาตรา ๒ พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับเมื่อพ้นกำหนดหนึ่งร้อยแปดสิบวันนับแต่วัน
ประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

มาตรา ๓ ในพระราชบัญญัตินี้

“ซาคดึกดำบรรพ์” หมายความว่า ซากหรือร่องรอยของสิ่งมีชีวิตในสมัยดึกดำบรรพ์ที่อยู่ในชั้นเปลือกโลก หรือที่หลุดหรือที่นำออกมาจากชั้นเปลือกโลก ทั้งนี้ ไม่รวมถึงโบราณวัตถุตามกฎหมายว่าด้วยโบราณสถาน โบราณวัตถุ ศิลปวัตถุ และพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ

“แหล่งซากดึกดำบรรพ์” หมายความว่า บริเวณที่มีการค้นพบหรือเคยมีซากดึกดำบรรพ์

“พนักงานเจ้าหน้าที่” หมายความว่า ข้าราชการหรือเจ้าหน้าที่อื่นของรัฐซึ่งดำรงตำแหน่งไม่ต่ำกว่าข้าราชการพลเรือนระดับสามหรือเทียบเท่า ผู้ซึ่งรัฐมนตรีแต่งตั้งจากผู้ที่มิคุณสมบัติตามที่รัฐมนตรีประกาศกำหนดเพื่อให้ปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้

“เจ้าพนักงานท้องถิ่น” หมายความว่า

- (๑) นายกเทศมนตรี สำหรับในเขตเทศบาล
- (๒) ผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร สำหรับในเขตกรุงเทพมหานคร
- (๓) นายกเมืองพัทยา สำหรับในเขตเมืองพัทยา
- (๔) นายองค์การบริหารส่วนตำบล สำหรับในเขตองค์การบริหารส่วนตำบล
- (๕) หัวหน้าผู้บริหารท้องถิ่นขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่นที่มีกฎหมายโดยเฉพาะจัดตั้งขึ้นกำหนดให้เป็นราชการส่วนท้องถิ่น สำหรับในเขตองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้น

“คณะกรรมการ” หมายความว่า คณะกรรมการคุ้มครองซากดึกดำบรรพ์

“อธิบดี” หมายความว่า อธิบดีกรมทรัพยากรธรณี

“รัฐมนตรี” หมายความว่า รัฐมนตรีผู้รักษาการตามพระราชบัญญัตินี้

มาตรา ๔ ให้รัฐมนตรีโดยคำแนะนำของคณะกรรมการมีอำนาจออกประกาศกำหนดเพื่อยกเว้น ผ่อนผัน หรือกำหนดเงื่อนไขให้กับหน่วยงานของรัฐหรือหน่วยงานในกำกับของรัฐในการปฏิบัติตามพระราชบัญญัตินี้ ไม่ว่าทั้งหมดหรือบางส่วนเกี่ยวกับการดำเนินการดังต่อไปนี้

- (๑) การขุดค้นในเขตสำรวจและศึกษาวิจัย
- (๒) การซ่อมแซม แก้ไข เปลี่ยนแปลง รื้อถอน ต่อเติม หรือทำลายแหล่งซากดึกดำบรรพ์ที่ขึ้นทะเบียน หรือซากดึกดำบรรพ์ที่อยู่ในแหล่งซากดึกดำบรรพ์ที่ขึ้นทะเบียน
- (๓) การซ่อมแซม เปลี่ยนแปลง หรือทำลาย ซังซากดึกดำบรรพ์ที่ขึ้นทะเบียน
- (๔) การจัดแสดงซากดึกดำบรรพ์ที่ขึ้นทะเบียน

มาตรา ๕ ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมรักษาการตามพระราชบัญญัตินี้ และให้มีอำนาจแต่งตั้งพนักงานเจ้าหน้าที่กับออกกฎกระทรวงกำหนดค่าธรรมเนียมไม่เกินอัตราท้ายพระราชบัญญัตินี้ ยกเว้นค่าธรรมเนียม และกำหนดกิจการอื่นเพื่อปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้

กฎกระทรวงนั้น เมื่อได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้วให้ใช้บังคับได้

หมวด ๑

คณะกรรมการคุ้มครองซากดึกดำบรรพ์

มาตรา ๖ ให้มีคณะกรรมการคุ้มครองซากดึกดำบรรพ์ ประกอบด้วย ปลัดกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เป็นประธานกรรมการ อธิบดีกรมทรัพยากรธรณี อธิบดีกรมศิลปากร ผู้แทนกระทรวงมหาดไทย ผู้แทนกระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ผู้แทนสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา ผู้แทนสำนักงานอัยการสูงสุด และผู้ทรงคุณวุฒิจำนวนไม่เกินห้าคน ซึ่งรัฐมนตรีแต่งตั้งเป็นกรรมการ และให้ข้าราชการกรมทรัพยากรธรณีที่อธิบดีมอบหมายเป็นกรรมการและเลขานุการ

กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิตามวรรคหนึ่งให้พิจารณาแต่งตั้งจากบุคคลซึ่งมีความรู้ความสามารถและความเชี่ยวชาญด้านธรณีวิทยาหรือซากดึกดำบรรพ์

คณะกรรมการจะตั้งผู้ช่วยเลขานุการอีกไม่เกินสองคนก็ได้

มาตรา ๗ กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิมีวาระอยู่ในตำแหน่งคราวละสองปี กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งพ้นจากตำแหน่งตามวาระอาจได้รับการแต่งตั้งอีกได้

ในกรณีที่กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิพ้นจากตำแหน่งก่อนวาระ ให้ผู้ได้รับแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งแทนอยู่ในตำแหน่งเท่ากับวาระที่เหลืออยู่ของกรรมการซึ่งได้รับแต่งตั้งไว้แล้วนั้น

เมื่อครบกำหนดตามวาระตามวรรคหนึ่ง หากยังมีได้มีการแต่งตั้งกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิขึ้นใหม่ ให้กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งพ้นจากตำแหน่งตามวาระนั้นยังคงปฏิบัติหน้าที่ต่อไปจนกว่าจะมีการแต่งตั้งกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิขึ้นใหม่

มาตรา ๘ นอกจากการพ้นจากตำแหน่งตามวาระ กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิพ้นจากตำแหน่ง เมื่อ

- (๑) ตาย
 - (๒) ลาออก
 - (๓) เป็นคนไร้ความสามารถหรือคนเสมือนไร้ความสามารถ
 - (๔) ต้องคำพิพากษาให้จำคุก และได้รับโทษจำคุกตามคำพิพากษานั้น
 - (๕) รัฐมนตรีให้ออกตามมติของคณะกรรมการด้วยคะแนนเสียงไม่น้อยกว่าสองในสามของกรรมการที่มาประชุม เนื่องจากบกพร่องต่อหน้าที่ หรือเป็นผู้มีความประพฤติเสื่อมเสียอย่างร้ายแรง หรือกระทำการอันเป็นอุปสรรคกับการปฏิบัติตามพระราชบัญญัตินี้
- มาตรา ๕ ให้คณะกรรมการมีอำนาจหน้าที่ ดังนี้
- (๑) เสนอแนะนโยบายการคุ้มครองแหล่งซากดึกดำบรรพ์และซากดึกดำบรรพ์ต่อรัฐมนตรี
 - (๒) กำหนดมาตรการและแนวทางการส่งเสริมและสนับสนุนเพื่อการสำรวจการศึกษาวิจัยการคุ้มครอง และการอนุรักษ์ซึ่งแหล่งซากดึกดำบรรพ์และซากดึกดำบรรพ์
 - (๓) เสนอแนะต่อรัฐมนตรีหรืออธิบดีให้มี ปรับปรุง หรือแก้ไขกฎหมาย กฎกระทรวง ประกาศ ระเบียบ ข้อบังคับ หรือหลักเกณฑ์ที่เกี่ยวกับแหล่งซากดึกดำบรรพ์และซากดึกดำบรรพ์
 - (๔) ให้คำแนะนำแก่รัฐมนตรีในการดำเนินการตามมาตรา ๔
 - (๕) ให้ความเห็นชอบในการดำเนินการตามมาตรา ๑๒ มาตรา ๑๔ และมาตรา ๑๕
 - (๖) พิจารณากำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขเกี่ยวกับค่าตอบแทนตามมาตรา ๑๒ มาตรา ๑๔ และมาตรา ๒๖
 - (๗) พิจารณากำหนดหลักเกณฑ์ในการขึ้นทะเบียนแหล่งซากดึกดำบรรพ์และซากดึกดำบรรพ์ตามมาตรา ๑๔ และมาตรา ๒๖
 - (๘) พิจารณากำหนดหลักเกณฑ์ และวิธีการในการจัดซื้อแหล่งซากดึกดำบรรพ์ที่ได้ขึ้นทะเบียนตามมาตรา ๑๕
 - (๙) ให้ความเห็นชอบในการกำหนดอัตราค่าเข้าชมหรือค่าบริการตามมาตรา ๒๓
 - (๑๐) ให้ความเห็นชอบในการอนุญาตให้บุคคลใดเข้าไปดำเนินการในแหล่งซากดึกดำบรรพ์ที่ขึ้นทะเบียนที่อยู่ในที่ดินของรัฐ และกำหนดระเบียบว่าด้วยการเรียกเก็บค่าตอบแทนและค่าธรรมเนียมเพื่อสมทบกองทุนจัดการซากดึกดำบรรพ์ตามมาตรา ๒๔
 - (๑๑) พิจารณากำหนดให้ซากดึกดำบรรพ์ที่ขึ้นทะเบียนเป็นซากดึกดำบรรพ์ที่สมควรเก็บรักษาไว้เป็นสมบัติของชาติและกำหนดมูลค่าซากดึกดำบรรพ์ตามมาตรา ๒๖ วรรคสอง

(๑๒) ปฏิบัติหน้าที่อื่นตามที่กฎหมายกำหนดให้เป็นหน้าที่ของคณะกรรมการ
มาตรา ๑๐ การประชุมคณะกรรมการต้องมีกรรมการมาประชุมไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของ
จำนวนกรรมการทั้งหมด จึงจะเป็นองค์ประชุม ถ้าประธานกรรมการไม่มาประชุมหรือไม่อาจปฏิบัติ
หน้าที่ได้ ให้กรรมการซึ่งมาประชุมเลือกกรรมการคนหนึ่งเป็นประธานในที่ประชุม
การวินิจฉัยชี้ขาดของที่ประชุมให้ถือเสียงข้างมาก กรรมการคนหนึ่งให้มีเสียงหนึ่งในการลงคะแนน
ถ้าคะแนนเสียงเท่ากัน ให้ประธานในที่ประชุมออกเสียงเพิ่มขึ้นอีกเสียงหนึ่งเป็นเสียงชี้ขาด
การประชุมคณะกรรมการตามวรรคหนึ่งให้มีการประชุมอย่างน้อยปีละสามครั้ง
มาตรา ๑๑ คณะกรรมการมีอำนาจแต่งตั้งคณะอนุกรรมการเพื่อพิจารณาหรือปฏิบัติการ
อย่างใดอย่างหนึ่งตามที่คณะกรรมการมอบหมาย
ให้นำมาตรา ๑๐ มาใช้บังคับแก่การประชุมคณะอนุกรรมการโดยอนุโลม

หมวด ๒

แหล่งชาดึกดำบรรพ์

มาตรา ๑๒ เพื่อประโยชน์ในการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับประวัติของโลก บรรพชีวินวิทยา
บรรพชีวินวิทยา หรือการลำดับชั้นหิน ให้อธิบดีโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการมีอำนาจประกาศ
ในราชกิจจานุเบกษากำหนดให้พื้นที่ใดเป็นเขตสำรวจและศึกษาวิจัยเกี่ยวกับแหล่งชาดึกดำบรรพ์หรือ
ชาดึกดำบรรพ์

ประกาศตามวรรคหนึ่งต้องระบุเขตท้องที่ที่จะทำการสำรวจและศึกษาวิจัยพร้อมด้วยแผนที่
แสดงเขตสำรวจและศึกษาวิจัยแนบท้ายประกาศ และให้ใช้บังคับได้ไม่เกินสามปี ในกรณีที่ไมอาจ
ดำเนินการสำรวจและศึกษาวิจัยได้เสร็จสิ้นภายในระยะเวลาที่กำหนด ให้อธิบดีโดยความเห็นชอบของ
คณะกรรมการขยายเวลาการใช้บังคับประกาศดังกล่าวได้อีกไม่เกินสองครั้งครั้งละหนึ่งปี

เมื่อได้มีประกาศตามวรรคหนึ่งแล้ว ให้เจ้าของ ผู้ครอบครอง หรือผู้มีสิทธิในที่ดินโดยชอบ
ด้วยกฎหมายมีสิทธิได้รับค่าทดแทนเนื่องจากไม่อาจดำเนินงานหรือใช้ประโยชน์ในที่ดินตามภาวะปกติ
ตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่คณะกรรมการกำหนด

มาตรา ๑๓ เมื่อได้ประกาศเขตสำรวจและศึกษาวิจัยตามมาตรา ๑๒ แล้ว ให้พนักงาน
เจ้าหน้าที่มีสิทธิเข้าไปในที่ดินหรืออสังหาริมทรัพย์อย่างอื่นที่อยู่ภายในเขตสำรวจและศึกษาวิจัยเพื่อชูดค้น

เก็บตัวอย่าง และกระทำกิจการอื่นเท่าที่จำเป็นเพื่อการสำรวจและศึกษาวิจัย แต่ต้องแจ้งเป็นหนังสือ ให้เจ้าของ ผู้ครอบครอง หรือผู้มีสิทธิในที่ดิน โดยชอบด้วยกฎหมายทราบถึงกิจการที่ต้องกระทำ ล่วงหน้าก่อนเริ่มกระทำกิจการนั้น

มาตรา ๑๔ เมื่อปรากฏว่าพื้นที่บริเวณใดเป็นแหล่งซากดึกดำบรรพ์ที่มีความสำคัญ ต่อการศึกษาประวัติของโลก บรรพชีวินวิทยา บรรพชีววิทยา หรือการลำดับชั้นหิน ตามหลักเกณฑ์ ที่คณะกรรมการกำหนด ไม่ว่าจะได้มีการประกาศเป็นเขตสำรวจและศึกษาวิจัยตามมาตรา ๑๒ หรือไม่ ก็ตาม ให้อธิบดีโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการมีอำนาจประกาศในราชกิจจานุเบกษาให้พื้นที่ บริเวณนั้นเป็นแหล่งซากดึกดำบรรพ์ที่ขึ้นทะเบียน พร้อมด้วยแผนที่แสดงเขตแหล่งซากดึกดำบรรพ์ ที่ขึ้นทะเบียนนั้นแนบท้ายประกาศด้วย

เมื่อได้มีการประกาศตามวรรคหนึ่งแล้ว ให้เจ้าของ ผู้ครอบครอง หรือผู้มีสิทธิในที่ดิน โดยชอบ ด้วยกฎหมายมีสิทธิได้รับค่าทดแทนเนื่องจากไม่อาจดำเนินงานหรือใช้ประโยชน์ในที่ดินตามภาวะปกติ ตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่คณะกรรมการกำหนด เว้นแต่เจ้าของผู้ครอบครอง หรือผู้มีสิทธิ ในที่ดินโดยชอบด้วยกฎหมายนั้นได้รับค่าทดแทนตามมาตรา ๑๒ วรรคสาม แล้ว การจ่ายค่าทดแทน ให้คำนึงถึงจำนวนค่าทดแทนที่บุคคลดังกล่าวได้รับตามมาตรา ๑๒ วรรคสาม ด้วย

การเปลี่ยนแปลงหรือการเพิกถอนเขตแหล่งซากดึกดำบรรพ์ที่ขึ้นทะเบียนตามวรรคหนึ่ง ให้อธิบดีโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการประกาศในราชกิจจานุเบกษา

มาตรา ๑๕ ในกรณีที่ดินเห็นว่าแหล่งซากดึกดำบรรพ์ที่ขึ้นทะเบียนตามมาตรา ๑๔ ที่มีใหม่เป็นที่ดินของรัฐ เป็นแหล่งซากดึกดำบรรพ์ที่สมควรสงวนไว้เพื่อเป็นสมบัติของชาติและเพื่อ ประโยชน์ในการดูแลรักษา กลุ่มครอง และอนุรักษ์ ให้อธิบดีโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการมี อำนาจจัดซื้อแหล่งซากดึกดำบรรพ์ที่ขึ้นทะเบียนตามหลักเกณฑ์ และวิธีการที่คณะกรรมการกำหนด

ในกรณีที่ไม่สามารถจัดซื้อแหล่งซากดึกดำบรรพ์ที่ขึ้นทะเบียนจากเจ้าของ ผู้ครอบครอง หรือ ผู้มีสิทธิในที่ดินโดยชอบด้วยกฎหมายได้ และมีความจำเป็นที่จะต้องได้มาซึ่งแหล่งซากดึกดำบรรพ์ ที่ขึ้นทะเบียนนั้นเพื่อประโยชน์ในการดูแลรักษา กลุ่มครองและอนุรักษ์ ให้ดำเนินการเวนคืนแหล่ง ซากดึกดำบรรพ์ที่ขึ้นทะเบียนนั้นตามกฎหมายว่าด้วยการเวนคืนอสังหาริมทรัพย์

มาตรา ๑๖ ผู้มีสิทธิได้รับเงินค่าทดแทนตามมาตรา ๑๒ และมาตรา ๑๔ ผู้ใดไม่พอใจ ในจำนวนค่าทดแทนมีสิทธิอุทธรณ์ต่อรัฐมนตรีภายในหกสิบวันนับแต่วันได้รับหนังสือให้มารับเงิน ค่าทดแทนดังกล่าว คำวินิจฉัยของรัฐมนตรีให้เป็นที่สุด

มาตรา ๑๗ ภายใต้งบบังคับมาตรา ๑๗ ห้ามมิให้ผู้ใดขุดค้นในเขตสำรวจและศึกษาวิจัยตาม มาตรา ๑๒ หรือเคลื่อนย้าย นำเอาไป ทำให้เสียหาย หรือทำลายซึ่งแหล่งซากดึกดำบรรพ์ หรือ ซากดึกดำบรรพ์ในเขตสำรวจและศึกษาวิจัยดังกล่าว เว้นแต่จะได้รับอนุญาตจากอธิบดี

การขอรับใบอนุญาต การอนุญาต อายุใบอนุญาต การต่ออายุใบอนุญาต และการออก ใบแทนใบอนุญาต ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่กำหนดในกฎกระทรวง

มาตรา ๑๘ ห้ามมิให้ผู้ใดซ่อมแซม แก้ไข เปลี่ยนแปลง รื้อถอน ต่อเติม หรือทำลายแหล่ง ซากดึกดำบรรพ์ที่ขึ้นทะเบียน หรือซากดึกดำบรรพ์ที่อยู่ในแหล่งซากดึกดำบรรพ์ที่ขึ้นทะเบียนนั้น หรือขุดค้นสิ่งใด ๆ หรือปลูกสร้างอาคารในแหล่งซากดึกดำบรรพ์ที่ขึ้นทะเบียน เว้นแต่จะกระทำตาม คำสั่งของอธิบดีหรือพนักงานเจ้าหน้าที่ตามมาตรา ๒๐ หรือได้รับอนุญาตจากอธิบดี

ในกรณีที่มีเหตุฉุกเฉินเร่งด่วนที่อาจจะเกิดความเสียหายแก่แหล่งซากดึกดำบรรพ์ที่ขึ้นทะเบียน หรือซากดึกดำบรรพ์ที่อยู่ในแหล่งซากดึกดำบรรพ์ที่ขึ้นทะเบียน เจ้าของ ผู้ครอบครองหรือผู้มีสิทธิ ในที่ดินโดยชอบด้วยกฎหมาย จะดำเนินการตามสมควรเพื่อป้องกันหรือบรรเทาความเสียหายที่อาจ จะเกิดขึ้นแก่แหล่งซากดึกดำบรรพ์ที่ขึ้นทะเบียน หรือซากดึกดำบรรพ์ที่อยู่ในแหล่งซากดึกดำบรรพ์ ที่ขึ้นทะเบียนนั้นก็ได้ แต่ต้องแจ้งเป็นหนังสือให้อธิบดี พนักงานเจ้าหน้าที่หรือเจ้าพนักงานท้องถิ่น แห่งท้องที่ที่แหล่งซากดึกดำบรรพ์ที่ขึ้นทะเบียนนั้นตั้งอยู่ทราบภายในสิบห้าวันนับตั้งแต่วันที่ได้เริ่ม ดำเนินการ

ในกรณีที่เจ้าพนักงานท้องถิ่นเป็นผู้รับแจ้งตามวรรคสอง ให้เจ้าพนักงานท้องถิ่นรายงานให้อธิบดี หรือพนักงานเจ้าหน้าที่ทราบโดยไม่ชักช้า

การขอรับใบอนุญาต การอนุญาต อายุใบอนุญาต การต่ออายุใบอนุญาต และการออก ใบแทนใบอนุญาตตามวรรคหนึ่ง ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่กำหนด ในกฎกระทรวง

มาตรา ๑๙ แหล่งซากดึกดำบรรพ์ที่ขึ้นทะเบียน หากชำรุด พังทลาย หรือเสียหายไม่ว่า ด้วยประการใด ๆ ให้เจ้าของ ผู้ครอบครอง หรือผู้มีสิทธิในที่ดินโดยชอบด้วยกฎหมายแจ้งการชำรุด พังทลาย หรือเสียหายเป็นหนังสือต่ออธิบดี พนักงานเจ้าหน้าที่ หรือเจ้าพนักงานท้องถิ่นแห่งท้องที่ ที่แหล่งซากดึกดำบรรพ์ที่ขึ้นทะเบียนนั้นตั้งอยู่ภายในสามสิบวันนับตั้งแต่วันที่ทราบหรือควรทราบ การชำรุด พังทลาย หรือเสียหายนั้น

ในกรณีที่เจ้าพนักงานท้องถิ่นเป็นผู้รับแจ้งตามวรรคหนึ่ง ให้เจ้าพนักงานท้องถิ่นรายงานให้อธิบดีหรือพนักงานเจ้าหน้าที่ทราบโดยไม่ชักช้า

มาตรา ๒๐ เพื่อประโยชน์ในการคุ้มครอง รักษา และอนุรักษ์ไว้ซึ่งแหล่งซากดึกดำบรรพ์ที่ขึ้นทะเบียนมิให้เสียหาย อธิบดีหรือพนักงานเจ้าหน้าที่จะแจ้งเป็นหนังสือให้เจ้าของ ผู้ครอบครอง หรือผู้มีสิทธิในที่ดิน โดยชอบด้วยกฎหมายดำเนินการซ่อมแซม หรือปรับปรุงแหล่งซากดึกดำบรรพ์ที่ขึ้นทะเบียนที่อยู่ในความครอบครองของตน ให้อยู่ในสภาพที่เหมาะสมภายในกำหนดเวลาอันสมควรก็ได้

เมื่อเจ้าของ ผู้ครอบครอง หรือผู้มีสิทธิในที่ดิน โดยชอบด้วยกฎหมายได้ดำเนินการซ่อมแซม หรือปรับปรุงแหล่งซากดึกดำบรรพ์ที่ขึ้นทะเบียนตามที่ได้รับแจ้งตามวรรคหนึ่งแล้วค่าใช้จ่ายในการดำเนินการดังกล่าวให้เป็นดังนี้

(๑) ในกรณีที่เจ้าของ ผู้ครอบครอง หรือผู้มีสิทธิในที่ดิน โดยชอบด้วยกฎหมายไม่ได้มีการจัดหาประโยชน์จากแหล่งซากดึกดำบรรพ์ที่ขึ้นทะเบียนนั้น ให้กรมทรัพยากรธรณีเป็นผู้ออกค่าใช้จ่าย

(๒) ในกรณีที่เจ้าของ ผู้ครอบครอง หรือผู้มีสิทธิในที่ดิน โดยชอบด้วยกฎหมายมีการจัดหาประโยชน์จากแหล่งซากดึกดำบรรพ์ที่ขึ้นทะเบียนนั้น ให้กรมทรัพยากรธรณีออกค่าใช้จ่ายทั้งหมดหรือบางส่วนให้แก่เจ้าของ ผู้ครอบครอง หรือผู้มีสิทธิในที่ดิน โดยชอบด้วยกฎหมาย โดยให้อธิบดีแต่งตั้งกรรมการจำนวนไม่เกินห้าคน ซึ่งมีเจ้าของ ผู้ครอบครอง หรือผู้มีสิทธิในที่ดิน โดยชอบด้วยกฎหมายร่วมเป็นกรรมการด้วย เพื่อเสนอความเห็นต่ออธิบดี

มาตรา ๒๑ หากปรากฏแก่อธิบดีหรือพนักงานเจ้าหน้าที่ว่าเจ้าของ ผู้ครอบครองหรือผู้มีสิทธิในที่ดิน โดยชอบด้วยกฎหมายยังไม่ดำเนินการให้แล้วเสร็จตามที่อธิบดีหรือพนักงานเจ้าหน้าที่แจ้งตามมาตรา ๒๐ หรือได้รับแจ้งจากเจ้าของ ผู้ครอบครอง หรือผู้มีสิทธิในที่ดิน โดยชอบด้วยกฎหมายว่าไม่สามารถดำเนินการได้ ให้อธิบดีหรือพนักงานเจ้าหน้าที่มีอำนาจซ่อมแซมหรือปรับปรุงแหล่งซากดึกดำบรรพ์ที่ขึ้นทะเบียนนั้นได้ โดยแจ้งเป็นหนังสือให้เจ้าของ ผู้ครอบครอง หรือผู้มีสิทธิในที่ดิน โดยชอบด้วยกฎหมายซึ่งแหล่งซากดึกดำบรรพ์ที่ขึ้นทะเบียนทราบล่วงหน้าภายในกำหนดเวลาอันสมควร

เมื่ออธิบดีหรือพนักงานเจ้าหน้าที่ได้เข้าดำเนินการซ่อมแซมหรือปรับปรุงแหล่งซากดึกดำบรรพ์ที่ขึ้นทะเบียน ค่าใช้จ่ายที่เกิดขึ้นจากการดำเนินการดังกล่าวให้เป็นดังนี้

(๑) ในกรณีที่เจ้าของ ผู้ครอบครอง หรือผู้มีสิทธิในที่ดินโดยชอบด้วยกฎหมายไม่ได้มีการจัดหาประโยชน์จากแหล่งซากดึกดำบรรพ์ที่ขึ้นทะเบียนนั้น ให้กรมทรัพยากรธรณีเป็นผู้ออกค่าใช้จ่าย

(๒) ในกรณีที่เจ้าของ ผู้ครอบครอง หรือผู้มีสิทธิในที่ดินโดยชอบด้วยกฎหมายมีการจัดหาประโยชน์จากแหล่งซากดึกดำบรรพ์ที่ขึ้นทะเบียนนั้น อธิบดีจะสั่งให้เจ้าของ ผู้ครอบครอง หรือผู้มีสิทธิโดยชอบด้วยกฎหมายออกค่าใช้จ่ายทั้งหมดหรือบางส่วนก็ได้โดยให้อธิบดีแต่งตั้งกรรมการจำนวนไม่เกินห้าคน ซึ่งมีเจ้าของ ผู้ครอบครอง หรือผู้มีสิทธิในที่ดินโดยชอบด้วยกฎหมายร่วมเป็นกรรมการด้วย เพื่อเสนอความเห็นต่ออธิบดี

มาตรา ๒๒ เจ้าของ ผู้ครอบครอง หรือผู้มีสิทธิในที่ดินโดยชอบด้วยกฎหมายผู้ใดไม่พอใจในจำนวนค่าใช้จ่ายที่อธิบดีกำหนดตามมาตรา ๒๐ หรือมาตรา ๒๑ มีสิทธิอุทธรณ์ต่อรัฐมนตรีภายในหกสิบวันนับแต่วันที่ได้รับแจ้ง คำวินิจฉัยของรัฐมนตรีให้เป็นที่สุด

มาตรา ๒๓ ให้อธิบดีมีอำนาจออกระเบียบกำหนดให้ผู้เข้าชมปฏิบัติในระหว่างเข้าชมแหล่งซากดึกดำบรรพ์ที่ขึ้นทะเบียนไม่ว่าแหล่งซากดึกดำบรรพ์ที่ขึ้นทะเบียนนั้นจะเป็นที่ดินของรัฐหรือเอกชน

ในกรณีที่แหล่งซากดึกดำบรรพ์ที่ขึ้นทะเบียนที่จัดให้เข้าชมตามวรรคหนึ่งนั้นเป็นที่ดินของรัฐ อธิบดีโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการจะกำหนดอัตราค่าเข้าชมหรือค่าบริการอื่นด้วยก็ได้

มาตรา ๒๔ เพื่อประโยชน์ในการส่งเสริมการศึกษาและเผยแพร่แหล่งซากดึกดำบรรพ์ที่ขึ้นทะเบียนที่อยู่ในที่ดินของรัฐ ให้อธิบดีโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการมีอำนาจอนุญาตให้บุคคลใดเข้าไปดำเนินการในแหล่งซากดึกดำบรรพ์ที่ขึ้นทะเบียนที่อยู่ในที่ดินของรัฐนั้นได้ โดยบุคคลดังกล่าวจะต้องได้รับอนุญาตจากหน่วยงานที่รับผิดชอบก่อน และจ่ายเงินค่าตอบแทนและค่าธรรมเนียมอื่นให้แก่กรมทรัพยากรธรณี เพื่อสมทบกองทุนจัดการซากดึกดำบรรพ์ตามระเบียบที่อธิบดีโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการกำหนด

การขอรับใบอนุญาต การอนุญาต อายุใบอนุญาต การต่ออายุใบอนุญาต และการออกใบแทนใบอนุญาต สำหรับการเข้าไปดำเนินการในแหล่งซากดึกดำบรรพ์ที่ขึ้นทะเบียนที่อยู่ในที่ดินของรัฐตามวรรคหนึ่ง ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่กำหนดในกฎกระทรวง

หมวด ๓
ซากดึกดำบรรพ์

มาตรา ๒๕ ผู้ใดพบสิ่งอันมีเหตุควรเชื่อได้ว่าเป็นซากดึกดำบรรพ์ให้แจ้งเจ้าพนักงานท้องถิ่นแห่งท้องที่ที่พบนั้นทราบภายในเจ็ดวันนับแต่วันที่พบ

เมื่อได้รับแจ้งตามวรรคหนึ่งแล้ว ให้เจ้าพนักงานท้องถิ่นผู้รับแจ้งมีคำสั่งห้ามมิให้บุคคลใดใช้หรือเข้าไปในส่วนใด ๆ ของบริเวณที่มีการพบสิ่งที่เชื่อได้ว่าเป็นซากดึกดำบรรพ์ และจัดทำเครื่องหมายแสดงการห้ามนั้นไว้ในที่เปิดเผยและเห็นได้ง่าย ณ บริเวณดังกล่าว และรายงานอธิบดีหรือพนักงานเจ้าหน้าที่ภายในเจ็ดวันนับแต่วันที่ได้รับแจ้ง

เมื่อได้รับรายงานตามวรรคสอง ให้กรมทรัพยากรธรณีดำเนินการตรวจสอบเบื้องต้นให้แล้วเสร็จภายในเจ็ดวันนับแต่วันที่ได้รับรายงาน

เมื่อกรมทรัพยากรธรณีตรวจสอบตามวรรคสามแล้วเห็นสมควรดำเนินการตามมาตรา ๑๒ มาตรา ๑๔ หรือมาตรา ๒๖ แล้วแต่กรณี ให้คำสั่งตามวรรคสองมีผลบังคับต่อไปจนกว่าจะดำเนินการแล้วเสร็จ และให้นำมาตรา ๑๒ วรรคสาม มาใช้บังคับโดยอนุโลม

ในกรณีที่กรมทรัพยากรธรณีตรวจสอบตามวรรคสามแล้วเห็นว่าไม่สมควรดำเนินการตามมาตรา ๑๒ มาตรา ๑๔ หรือมาตรา ๒๖ ให้กรมทรัพยากรธรณีแจ้งให้เจ้าพนักงานท้องถิ่นดำเนินการยกเลิกคำสั่งตามวรรคสองโดยเร็ว

มาตรา ๒๖ เมื่ออธิบดีเห็นว่าซากดึกดำบรรพ์ใดที่พบในราชอาณาจักรมีความสำคัญหรือมีคุณค่าในการศึกษาประวัติของโลก บรรพชีวินวิทยา บรรพชีววิทยา หรือการลำดับชั้นหินตามหลักเกณฑ์ที่คณะกรรมการกำหนด ให้อธิบดีประกาศในราชกิจจานุเบกษาให้ซากดึกดำบรรพ์นั้นเป็นซากดึกดำบรรพ์ที่ขึ้นทะเบียน และเสนอให้คณะกรรมการพิจารณา

เมื่อคณะกรรมการเห็นว่าซากดึกดำบรรพ์ที่ขึ้นทะเบียนตามวรรคหนึ่งเป็นสิ่งที่หายากและมีคุณค่าเป็นพิเศษ สมควรเก็บรักษาไว้เป็นสมบัติของชาติ ให้อธิบดีประกาศรายละเอียดของซากดึกดำบรรพ์ดังกล่าวในราชกิจจานุเบกษา และมีอำนาจดังนี้

(๑) ในกรณีที่ซากดึกดำบรรพ์ที่ขึ้นทะเบียนนั้นอยู่ในความครอบครองของเอกชนให้บุคคลดังกล่าวส่งมอบซากดึกดำบรรพ์นั้นให้แก่อธิบดีหรือผู้ซึ่งอธิบดีมอบหมายภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่ได้รับแจ้ง โดยได้รับค่าทดแทนตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่คณะกรรมการกำหนด หรือ

(๒) ในกรณีที่ซากดึกดำบรรพ์ที่ขึ้นทะเบียนนั้นอยู่ในความดูแลรักษาของหน่วยงานอื่นของรัฐ อธิบดีจะมีหนังสือแจ้งให้หน่วยงานของรัฐนั้นส่งมอบซากดึกดำบรรพ์ดังกล่าวให้แก่กรมทรัพยากรธรณี ก็ได้

มาตรา ๒๗ เจ้าของหรือผู้ครอบครองซากดึกดำบรรพ์ที่ขึ้นทะเบียนผู้ใดไม่พอใจในจำนวน ค่าทดแทนที่ได้รับตามมาตรา ๒๖ วรรคสอง (๑) มีสิทธิอุทธรณ์ต่อรัฐมนตรีภายในหกสิบวันนับแต่วันที่ได้รับแจ้ง คำวินิจฉัยของรัฐมนตรีให้เป็นที่สุด

มาตรา ๒๘ ห้ามมิให้ผู้ใดทำการค้าซากดึกดำบรรพ์ เว้นแต่จะได้รับอนุญาตจากอธิบดี

การขอรับใบอนุญาต การอนุญาต อายุใบอนุญาต การต่ออายุใบอนุญาต และการออกใบแทน ใบอนุญาต ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่กำหนดในกฎกระทรวง

มาตรา ๒๙ ในกรณีซากดึกดำบรรพ์ที่ขึ้นทะเบียนแล้ว ชำรุด เสียหาย สูญหาย หรือมีการโอน หรือย้ายสถานที่เก็บรักษา ให้เจ้าของหรือผู้ครอบครองซากดึกดำบรรพ์นั้นแจ้งเป็นหนังสือต่ออธิบดี พนักงานเจ้าหน้าที่ หรือเจ้าพนักงานท้องถิ่นแห่งท้องที่ที่มีการครอบครองซากดึกดำบรรพ์นั้นทราบ ภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ทราบหรือควรทราบการชำรุด เสียหาย สูญหาย หรือมีการโอน หรือย้ายสถานที่เก็บรักษา

มาตรา ๓๐ ห้ามมิให้ผู้ใดซ่อมแซม เปลี่ยนแปลง หรือทำลาย ซ้ำซากดึกดำบรรพ์ที่ขึ้นทะเบียน เว้นแต่จะได้รับอนุญาตจากอธิบดี

การขอรับใบอนุญาต การอนุญาต อายุใบอนุญาต การต่ออายุใบอนุญาต และการออกใบแทน ใบอนุญาต ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่กำหนดในกฎกระทรวง

มาตรา ๓๑ เพื่อประโยชน์ในการคุ้มครอง รักษา และอนุรักษ์ไว้ซึ่งซากดึกดำบรรพ์ที่ขึ้นทะเบียนมิให้เสียหาย ให้นำบทบัญญัติในมาตรา ๒๐ มาตรา ๒๑ และมาตรา ๒๒ มาใช้บังคับ โดยอนุโลม

มาตรา ๓๒ ผู้ใดจะจัดแสดงซากดึกดำบรรพ์ที่ขึ้นทะเบียนต้องแจ้งเป็นหนังสือให้อธิบดีทราบ การจัดแสดงซากดึกดำบรรพ์ที่ขึ้นทะเบียนให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่อธิบดีประกาศกำหนด

มาตรา ๓๓ ผู้ใดนำซากดึกดำบรรพ์ หรือซากดึกดำบรรพ์ที่ได้ถูกแปรสภาพหรือเปลี่ยนแปลง เป็นรูปลักษณะอื่นเข้ามาในราชอาณาจักร ต้องแจ้งเป็นหนังสือให้อธิบดีทราบ

การแจ้งตามวรรคหนึ่ง ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่อธิบดีประกาศกำหนด

มาตรา ๓๔ ผู้ใดส่งหรือนำซากดึกดำบรรพ์ หรือซากดึกดำบรรพ์ที่ได้ถูกแปรสภาพหรือเปลี่ยนแปลงเป็นรูปลักษณะอื่น ซึ่งไม่ใช่ซากดึกดำบรรพ์ที่พบในราชอาณาจักร ออกนอกราชอาณาจักร ต้องแจ้งเป็นหนังสือให้อธิบดีทราบ

การแจ้งตามวรรคหนึ่ง ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่อธิบดีประกาศกำหนด

มาตรา ๓๕ ห้ามมิให้ผู้ใดส่งหรือนำซากดึกดำบรรพ์ หรือซากดึกดำบรรพ์ที่ได้ถูกแปรสภาพหรือเปลี่ยนแปลงเป็นรูปลักษณะอื่น ซึ่งเป็นซากดึกดำบรรพ์ที่พบในราชอาณาจักร ออกนอกราชอาณาจักร เว้นแต่จะได้รับอนุญาตจากอธิบดี

การขอรับใบอนุญาต การอนุญาต และการออกใบแทนใบอนุญาต ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์วิธีการ และเงื่อนไขที่กำหนดในกฎกระทรวง

หมวด ๔

พิพิธภัณฑซากดึกดำบรรพ์ธรณีวิทยาและธรรมชาติวิทยา

มาตรา ๓๖ ให้มีพิพิธภัณฑซากดึกดำบรรพ์ธรณีวิทยาและธรรมชาติวิทยาเพื่อประโยชน์ในการพัฒนา รวบรวม และจัดเก็บหลักฐานทางธรณีวิทยาและธรรมชาติวิทยา รวมทั้งเป็นที่เก็บรักษาซากดึกดำบรรพ์เพื่อการเรียนรู้ การวิจัย การแสดง และการอ้างอิง

พิพิธภัณฑซากดึกดำบรรพ์ธรณีวิทยาและธรรมชาติวิทยา จะจัดตั้งขึ้น ณ ที่ใด หรือจะให้สถานที่ใดเป็นพิพิธภัณฑซากดึกดำบรรพ์ธรณีวิทยาและธรรมชาติวิทยา ตลอดถึงการโอนสภาพพิพิธภัณฑซากดึกดำบรรพ์ธรณีวิทยาและธรรมชาติวิทยา ให้รัฐมนตรีประกาศในราชกิจจานุเบกษา

ให้อธิบดีมีอำนาจออกระเบียบกำหนดให้ผู้เข้าชมปฏิบัติในระหว่างเข้าชมพิพิธภัณฑซากดึกดำบรรพ์ธรณีวิทยาและธรรมชาติวิทยา และจะกำหนดอัตราค่าเข้าชมหรือค่าบริการอื่นด้วยก็ได้

มาตรา ๓๗ ซากดึกดำบรรพ์ที่ขึ้นทะเบียนที่อยู่ในความครอบครองของกรมทรัพยากรธรณี หากมีชนิดเดียวกันหลายชิ้น อธิบดีจะอนุญาตให้กระทรวง ทบวง กรม หรือหน่วยงานอื่นของรัฐเป็นผู้เก็บรักษาซากดึกดำบรรพ์ดังกล่าวไว้ก็ได้

หมวด ๕

กองทุนจัดการซากดึกดำบรรพ์

มาตรา ๓๘ ให้จัดตั้งกองทุนขึ้นในกรมทรัพยากรธรณีเรียกว่า “กองทุนจัดการซากดึกดำบรรพ์” โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อเป็นทุนสำหรับใช้จ่ายในการสนับสนุน และส่งเสริมการศึกษาวิจัย การอนุรักษ์ การพัฒนา การบริหารจัดการ แหล่งซากดึกดำบรรพ์ ซากดึกดำบรรพ์ การรวบรวม และจัดเก็บหลักฐานทางธรณีวิทยาและธรรมชาติวิทยา และเก็บรักษาซากดึกดำบรรพ์ ตามพระราชบัญญัตินี้

มาตรา ๓๙ กองทุนจัดการซากดึกดำบรรพ์ ประกอบด้วย

(๑) เงินที่รัฐบาลจัดสรรให้

(๒) ค่าธรรมเนียมการอนุญาตที่ได้รับตามพระราชบัญญัตินี้

(๓) เงินค่าตอบแทนและค่าธรรมเนียมอื่นอันเกิดจากแหล่งซากดึกดำบรรพ์ ตามมาตรา ๒๔

(๔) เงินค่าเข้าชม ค่าบริการอื่น หรือผลประโยชน์ใด ๆ อันเกิดจากแหล่งซากดึกดำบรรพ์ ซากดึกดำบรรพ์ และพิพิธภัณฑ์ซากดึกดำบรรพ์ธรณีวิทยาและธรรมชาติวิทยา ที่อยู่ในความครอบครองของกรมทรัพยากรธรณี ซึ่งกรมทรัพยากรธรณีเป็นผู้เรียกเก็บ

(๕) เงิน หรือทรัพย์สินที่มีผู้อุทิศให้

(๖) ดอกผล หรือผลประโยชน์ หรือรายได้อื่นใดที่เกิดจากกองทุนนี้

เงินและทรัพย์สินตามวรรคหนึ่ง ให้ส่งเข้ากองทุนจัดการซากดึกดำบรรพ์โดยไม่ต้องนำส่งกระทรวงการคลังเป็นรายได้แผ่นดิน

การรับเงิน การเก็บรักษา การจ่ายเงิน และการบริหารกองทุนจัดการซากดึกดำบรรพ์ ให้เป็นไปตามระเบียบที่คณะกรรมการกำหนดโดยความเห็นชอบของกระทรวงการคลัง

มาตรา ๔๐ เงินกองทุนให้ใช้จ่ายเพื่อกิจการดังต่อไปนี้

(๑) การจ่ายค่าทดแทนตามมาตรา ๑๒ มาตรา ๑๔ มาตรา ๒๕ และมาตรา ๒๖

(๒) การจ่ายค่าซ่อมแซมหรือปรับปรุงแหล่งซากดึกดำบรรพ์หรือซากดึกดำบรรพ์
ตามมาตรา ๒๐ มาตรา ๒๑ และมาตรา ๓๑

(๓) เป็นเงินช่วยเหลือหรืออุดหนุนกิจการใด ๆ ที่เกี่ยวกับการส่งเสริมและพัฒนาการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับแหล่งซากดึกดำบรรพ์หรือซากดึกดำบรรพ์

(๔) เป็นเงินช่วยเหลือหรืออุดหนุนการดำเนินการใด ๆ เพื่อการอนุรักษ์ การเก็บรักษา การพัฒนา และการบริหารจัดการแหล่งซากดึกดำบรรพ์ ซากดึกดำบรรพ์ หรือพิพิธภัณฑ์ซากดึกดำบรรพ์ ธรณีวิทยาและธรรมชาติวิทยา การรวบรวมและจัดเก็บหลักฐานทางธรณีวิทยาและธรรมชาติวิทยา

(๕) เป็นค่าใช้จ่ายในการบริหารกองทุน

คณะกรรมการบริหารกองทุนอาจจัดสรรเงินกองทุนไม่เกินร้อยละห้าของเงินกองทุนแต่ละปี เพื่อเป็นค่าใช้จ่ายในการบริหารกองทุน

มาตรา ๔๑ ให้มีคณะกรรมการบริหารกองทุนคณะหนึ่ง ประกอบด้วย อธิบดีกรมทรัพยากรธรณี เป็นประธาน ผู้แทนกรมศิลปากร ผู้แทนกรมที่ดิน ผู้แทนสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา ผู้แทนสำนักงานประมง ผู้แทนกรมบัญชีกลาง และผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งคณะกรรมการแต่งตั้งจากผู้ที่มีความรู้ความสามารถและประสบการณ์ด้านการเงิน การบัญชี กฎหมาย หรือเศรษฐศาสตร์ จำนวนสองคน เป็นกรรมการ และให้รองอธิบดีกรมทรัพยากรธรณีซึ่งอธิบดีมอบหมาย เป็นกรรมการ และเลขานุการ

คณะกรรมการบริหารกองทุนจะตั้งผู้ช่วยเลขานุการอีกไม่เกินสองคนก็ได้

มาตรา ๔๒ ให้นำมาตรา ๓ มาตรา ๘ มาตรา ๑๐ และมาตรา ๑๑ มาใช้บังคับกับการดำรงตำแหน่งและการพ้นจากตำแหน่งของกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ การประชุมของคณะกรรมการบริหารกองทุน และการแต่งตั้งคณะอนุกรรมการของคณะกรรมการบริหารกองทุน โดยอนุโลม

มาตรา ๔๓ ให้คณะกรรมการบริหารกองทุนมีอำนาจหน้าที่ ดังต่อไปนี้

(๑) พิจารณานุมัติการจ่ายเงินตามที่กำหนดไว้ในมาตรา ๔๐

(๒) บริหารกองทุนให้เป็นไปตามระเบียบที่คณะกรรมการกำหนด

(๓) รายงานสถานะการเงินและการจัดการกองทุนต่อคณะกรรมการตามระเบียบที่คณะกรรมการกำหนด

มาตรา ๔๔ ให้มีคณะกรรมการติดตามและประเมินผลการดำเนินงานของกองทุนจำนวนห้าคน ประกอบด้วย ประธานกรรมการ และกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งคณะกรรมการแต่งตั้งจากผู้ที่มีความรู้ความสามารถและประสบการณ์ด้านการเงิน ธรณีวิทยาหรือซากดึกดำบรรพ์ และการประเมินผลอย่างน้อยด้านละหนึ่งคน และให้กรรมการคนหนึ่งเป็นเลขานุการ

คณะกรรมการติดตามและประเมินผลการดำเนินงานของกองทุนจะตั้งผู้ช่วยเลขานุการอีกไม่เกินสองคนก็ได้

ให้นำมาตรา ๗ มาตรา ๘ และมาตรา ๑๐ มาใช้บังคับกับการดำรงตำแหน่ง การพ้นจากตำแหน่ง และการประชุมของคณะกรรมการติดตามและประเมินผลการดำเนินงานของกองทุนโดยอนุโลม

มาตรา ๔๕ คณะกรรมการติดตามและประเมินผลการดำเนินงานของกองทุนมีอำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้

- (๑) ติดตาม ตรวจสอบ และประเมินผลการดำเนินงานของกองทุน
- (๒) รายงานผลการปฏิบัติงานพร้อมทั้งข้อเสนอแนะต่อคณะกรรมการ
- (๓) เรียกเอกสารหรือหลักฐานที่เกี่ยวข้องกับกองทุนจากบุคคลใด หรือเรียกบุคคลใดมาชี้แจงข้อเท็จจริงเพื่อประกอบการพิจารณาประเมินผล

มาตรา ๔๖ ให้คณะกรรมการบริหารกองทุนจัดทำงบดุล และบัญชีทำการ ส่งสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินตรวจสอบและรับรองภายในหนึ่งร้อยสี่สิบวันนับแต่วันสิ้นปีปฏิทินทุกปี

ให้สำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินทำรายงานผลการสอบและรับรองบัญชีและการเงินของกองทุนเสนอต่อคณะกรรมการภายในหนึ่งร้อยห้าสิบวันนับแต่วันสิ้นปีปฏิทิน เพื่อให้คณะกรรมการเสนอต่อคณะรัฐมนตรีเพื่อทราบ

หมวด ๖

การพักใช้และการเพิกถอนใบอนุญาต

มาตรา ๔๗ ผู้รับใบอนุญาตผู้ใดฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามเงื่อนไขในการอนุญาต ให้อธิบดีมีอำนาจสั่งพักใช้ใบอนุญาตได้มีกำหนดครั้งละไม่เกินหกสิบวัน แต่ในกรณีที่มีการฟ้องผู้รับใบอนุญาตต่อศาลว่าได้กระทำความผิดตามพระราชบัญญัตินี้ อธิบดีจะสั่งพักใช้ใบอนุญาตไว้จนกว่าจะมีคำพิพากษาถึงที่สุดก็ได้

มาตรา ๔๘ เมื่อปรากฏว่าผู้รับใบอนุญาตผู้ใดต้องคำพิพากษาถึงที่สุดว่ากระทำการฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามพระราชบัญญัตินี้ หรือฝ่าฝืนคำสั่งพักใช้ใบอนุญาต ให้อธิบดีมีอำนาจสั่งเพิกถอนใบอนุญาตได้

ผู้ถูกสั่งเพิกถอนใบอนุญาตจะขอรับใบอนุญาตประเภทที่ถูกเพิกถอนนั้นอีกไม่ได้จนกว่าจะพ้นสองปีนับแต่วันที่มีคำสั่งให้เพิกถอนใบอนุญาต

มาตรา ๔๕ คำสั่งพักใช้และคำสั่งเพิกถอนใบอนุญาต ให้ทำเป็นหนังสือแจ้งให้ผู้รับใบอนุญาตทราบ

การแจ้งคำสั่งตามวรรคหนึ่งให้นำบทบัญญัติหมวด ๔ การแจ้ง ตามกฎหมายว่าด้วยวิธีปฏิบัติราชการทางปกครองมาใช้บังคับ โดยอนุโลม

มาตรา ๕๐ ในกรณีที่อยู่หรือพนักงานเจ้าหน้าที่สั่งไม่อนุญาตตามคำขอของบุคคลใดตามความในพระราชบัญญัตินี้ หรือสั่งพักใช้หรือเพิกถอนใบอนุญาตตามมาตรา ๔๗ หรือมาตรา ๔๘ บุคคลนั้นมีสิทธิอุทธรณ์เป็นหนังสือต่อรัฐมนตรีภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ทราบคำสั่ง

คำวินิจฉัยของรัฐมนตรีให้เป็นที่สุด

การอุทธรณ์ตามวรรคหนึ่ง ไม่เป็นการทุเลาการบังคับตามคำสั่งพักใช้หรือเพิกถอนใบอนุญาตนั้น

หมวด ๗

พนักงานเจ้าหน้าที่

มาตรา ๕๑ ให้พนักงานเจ้าหน้าที่มีอำนาจ

(๑) เข้าไปในเขตสำรวจและศึกษาวิจัยตามมาตรา ๑๒ แห่งชกคิกคำบรรพ์ หรือสถานที่ใด ๆ ที่มีเหตุอันควรสงสัยว่าจะมีการฝ่าฝืนบทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัตินี้ ในเวลาระหว่างพระอาทิตย์ขึ้นถึงพระอาทิตย์ตก หรือในเวลาทำการงานของสถานที่นั้น เพื่อตรวจสอบให้การเป็นไปตามพระราชบัญญัตินี้

(๒) ตรวจสอบสถานที่หรือยานพาหนะใด ๆ ในเวลาระหว่างพระอาทิตย์ขึ้นถึงพระอาทิตย์ตก หรือในเวลาทำการงานของสถานที่นั้น ในกรณีที่มีเหตุอันควรสงสัยว่าจะมีการกระทำความผิดตามพระราชบัญญัตินี้ และมีเหตุอันควรเชื่อได้ว่าหากเน้นซ้ำกว่าจะเอาหมายค้นมาได้จะมีการชักย้าย ชุกซ่อน ส่งหรือนำออกนอกราชอาณาจักร หรือทำลายวัตถุ สิ่งของ หรือเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิด

(๓) ยึดหรืออายัดทรัพย์สิน วัตถุ สิ่งของ หรือเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดตามพระราชบัญญัตินี้เพื่อประโยชน์ในการตรวจสอบหรือดำเนินคดี

การตรวจค้น หรือยึดหรืออายัดตาม (๒) หรือ (๓) พนักงานเจ้าหน้าที่ผู้เป็นหัวหน้าในการตรวจค้นต้องเป็นผู้ดำรงตำแหน่งไม่ต่ำกว่าข้าราชการพลเรือนระดับห้าหรือเทียบเท่า และพนักงานเจ้าหน้าที่ต้องแสดงความบริสุทธิ์ก่อนการตรวจค้น หรือยึดหรืออายัด และรายงานผลการตรวจค้น หรือยึดหรืออายัด เป็นหนังสือต่อผู้บังคับบัญชาเหนือขึ้นไป ตลอดจนจัดทำสำเนารายงานดังกล่าวไว้แก่ผู้ครอบครองสถานที่หรือยานพาหนะที่ตรวจค้น ถ้าไม่มีผู้ครอบครองอยู่ ณ ที่นั้น ให้พนักงานเจ้าหน้าที่ส่งมอบสำเนารายงานนั้นให้แก่ผู้ครอบครองดังกล่าวในทันทีที่กระทำได้

เมื่อตรวจค้น หรือยึดหรืออายัดตาม (๒) หรือ (๓) แล้ว ถ้ายังดำเนินการไม่แล้วเสร็จจะกระทำต่อไปในเวลากลางคืนหรือนอกเวลาทำการของสถานที่นั้นก็ได้

ในการปฏิบัติหน้าที่ของพนักงานเจ้าหน้าที่ตามวรรคหนึ่ง ให้บุคคลซึ่งเกี่ยวข้องอำนวยความสะดวกแก่พนักงานเจ้าหน้าที่ตามสมควร

มาตรา ๕๒ ในการปฏิบัติหน้าที่ตามพระราชบัญญัตินี้ ให้พนักงานเจ้าหน้าที่เป็นเจ้าพนักงานตามประมวลกฎหมายอาญา

มาตรา ๕๓ ในการปฏิบัติหน้าที่ตามพระราชบัญญัตินี้ พนักงานเจ้าหน้าที่ต้องแสดงบัตรประจำตัว

บัตรประจำตัวพนักงานเจ้าหน้าที่ ให้เป็นไปตามแบบที่รัฐมนตรีกำหนดโดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา

หมวด ๘

บทกำหนดโทษ

มาตรา ๕๔ ผู้ใดฝ่าฝืนมาตรา ๑๗ หรือมาตรา ๒๘ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งปี หรือปรับไม่เกินหนึ่งแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา ๕๕ ผู้ใดฝ่าฝืนมาตรา ๑๘ หรือมาตรา ๓๐ ต้องระวางโทษปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท ถ้าการกระทำความผิดตามวรรคหนึ่ง เป็นการทำลายแหล่งซากดึกดำบรรพ์ที่ขึ้นทะเบียนหรือซากดึกดำบรรพ์ที่ขึ้นทะเบียน ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งปี หรือปรับไม่เกินหนึ่งแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา ๕๖ ผู้ใดไม่ปฏิบัติตามมาตรา ๑๕ มาตรา ๒๕ หรือระเบียบที่อธิบดีกำหนดตาม มาตรา ๒๓ หรือมาตรา ๓๖ วรรคสาม ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งเดือน หรือปรับไม่เกิน หนึ่งหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา ๕๗ ผู้ใดไม่ปฏิบัติตามมาตรา ๒๕ หรือมาตรา ๓๒ ต้องระวางโทษปรับไม่เกิน ห้าหมื่นบาท

มาตรา ๕๘ ผู้ใดไม่ปฏิบัติตามมาตรา ๒๖ วรรคสอง (๑) ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกิน หนึ่งเดือน หรือปรับไม่เกินห้าหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา ๕๙ ผู้ใดส่งหรือนำซากดึกดำบรรพ์ที่ไม่ได้แจ้งการค้นพบตามมาตรา ๒๕ หรือแจ้ง การครอบครองตามมาตรา ๖๓ ออกนอกราชอาณาจักร อันเป็นการฝ่าฝืนมาตรา ๓๕ ต้องระวางโทษ จำคุกไม่เกินห้าปี หรือปรับไม่เกินห้าแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

การกระทำความผิดตามวรรคหนึ่ง หากตรวจสอบแล้วว่าซากดึกดำบรรพ์ดังกล่าวเป็น ซากดึกดำบรรพ์ที่สมควรต้องขึ้นทะเบียน ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินเจ็ดปี หรือปรับไม่เกินเจ็ดแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

การกระทำความผิดตามวรรคหนึ่ง หากตรวจสอบแล้วว่าซากดึกดำบรรพ์ดังกล่าวเป็น ซากดึกดำบรรพ์ที่สมควรต้องขึ้นทะเบียน ซึ่งเป็นซากดึกดำบรรพ์ที่หายากและมีคุณค่าเป็นพิเศษ สมควรเก็บรักษาไว้เป็นสมบัติของชาติ ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่หนึ่งปีถึงสิบปี หรือปรับตั้งแต่สองเท่า ถึงสี่เท่าของมูลค่าซากดึกดำบรรพ์ในวันที่กระทำความผิด หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา ๖๐ ผู้ใดส่งหรือนำซากดึกดำบรรพ์ที่ไม่ต้องขึ้นทะเบียน ออกนอกราชอาณาจักรอันเป็น การฝ่าฝืนมาตรา ๓๕ ต้องระวางโทษปรับไม่เกินห้าหมื่นบาท

มาตรา ๖๑ ผู้ใดส่งหรือนำซากดึกดำบรรพ์ที่ได้ขึ้นทะเบียนแล้ว ออกนอกราชอาณาจักรอันเป็น การฝ่าฝืนมาตรา ๓๕ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินเจ็ดปี หรือปรับไม่เกินเจ็ดแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

ถ้าการกระทำความผิดตามวรรคหนึ่ง เป็นการกระทำต่อซากดึกดำบรรพ์ที่ได้ขึ้นทะเบียนแล้ว ซึ่งเป็นซากดึกดำบรรพ์ที่หายากและมีคุณค่าเป็นพิเศษ สมควรเก็บรักษาไว้เป็นสมบัติของชาติที่อธิบดี ประกาศกำหนดตามมาตรา ๒๖ วรรคสอง ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่หนึ่งปีถึงสิบปี หรือปรับตั้งแต่ สองเท่าถึงสี่เท่าของมูลค่าซากดึกดำบรรพ์ดังกล่าวตามที่คณะกรรมการกำหนด หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา ๖๒ ในกรณีที่ผู้กระทำความผิดเป็นนิติบุคคล และถูกลงโทษตามพระราชบัญญัตินี้ กรรมการหรือผู้จัดการหรือผู้รับผิดชอบในการดำเนินการของนิติบุคคลนั้น ต้องรับโทษจำคุกหรือปรับตามที่กฎหมายกำหนดสำหรับความผิดนั้น ๆ ด้วย เว้นแต่จะพิสูจน์ได้ว่าตนมิได้มีส่วนในการกระทำความผิดของนิติบุคคลนั้น

บทเฉพาะกาล

มาตรา ๖๓ ผู้ใดเป็นเจ้าของหรือผู้ครอบครองซากดึกดำบรรพ์อยู่ก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ ให้มีหนังสือหรือแจ้งด้วยวาจาให้อธิบดีหรือพนักงานเจ้าหน้าที่ทราบภายในหนึ่งปีนับแต่วันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ

เจ้าของหรือผู้ครอบครองซากดึกดำบรรพ์ผู้ใดไม่ปฏิบัติตามวรรคหนึ่ง ต้องระวางโทษปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท

มาตรา ๖๔ ให้ศูนย์ศึกษาวิจัยและพิพิธภัณฑ์ไดโนเสาร์ ศูนย์วิจัยทรัพยากรแร่และหินพิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติธรณีวิทยาเฉลิมพระเกียรติ พิพิธภัณฑ์สิรินธร และพิพิธภัณฑ์แร่ - หิน ที่อยู่ในความดูแลของกรมทรัพยากรธรณีอยู่ก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับเป็นพิพิธภัณฑ์ซากดึกดำบรรพ์ธรณีวิทยาและธรรมชาติวิทยาตามพระราชบัญญัตินี้

ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ

พลเอก สุรยุทธ์ จุลานนท์

นายกรัฐมนตรี

อัตราค่าธรรมเนียม

(๑) ใบอนุญาตให้ชุดคัน เคลื่อนย้าย นำเอาไป ทำให้เสียหาย หรือทำลายซึ่งแหล่งซากดึกดำบรรพ์ หรือซากดึกดำบรรพ์ในเขตสำรวจและศึกษาวิจัย ตามมาตรา ๑๗	ฉบับละ	๑,๕๐๐ บาท
(๒) ใบอนุญาตให้เข้าไปดำเนินการในแหล่งซากดึกดำบรรพ์ ที่ขึ้นทะเบียนที่อยู่ในที่ดินของรัฐ ตามมาตรา ๒๔	ฉบับละ	๑๐,๐๐๐ บาท
(๓) ใบอนุญาตให้ทำการค้าซากดึกดำบรรพ์ ตามมาตรา ๒๘	ฉบับละ	๑๐,๐๐๐ บาท
(๔) ใบอนุญาตให้ส่งหรือนำซากดึกดำบรรพ์ หรือซากดึกดำบรรพ์ ที่ได้ถูกแปรสภาพหรือเปลี่ยนแปลงเป็นรูปลักษณะอื่น ออกนอกราชอาณาจักร ตามมาตรา ๓๕		
(ก) ซากดึกดำบรรพ์ที่ได้ขึ้นทะเบียนแล้ว	ชิ้นละ	๑๐,๐๐๐ บาท
(ข) ซากดึกดำบรรพ์ที่ไม่ต้องขึ้นทะเบียน	ชิ้นละ	๒,๐๐๐ บาท
(๕) ใบแทนใบอนุญาต	ฉบับละ	๑๐๐ บาท
(๖) การต่ออายุใบอนุญาตครั้งละเท่ากับค่าธรรมเนียมใบอนุญาตนั้น		

หมายเหตุ :- เหตุผลในการประกาศใช้พระราชบัญญัติฉบับนี้ คือ โดยที่มีการค้นพบซากดึกดำบรรพ์ที่สำคัญในประเทศไทยเพิ่มมากขึ้นสมควรอนุรักษ์ไว้ เพื่อการศึกษาวิจัยในการสืบค้นความเป็นมาของประวัติของโลก อีกทั้งยังเป็นมรดกทางธรรมชาติของแผ่นดิน และมีศักยภาพในการพัฒนาเป็นแหล่งเรียนรู้และเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่สร้างรายได้ให้กับประเทศ แต่โดยที่ในปัจจุบันยังไม่มีกฎหมายเพื่อคุ้มครอง อนุรักษ์ และการบริหารจัดการซากดึกดำบรรพ์ไว้เป็นการเฉพาะ เป็นเหตุให้มีการลักลอบขุดค้นซากดึกดำบรรพ์ หรือขุดค้นโดยไม่ถูกหลักวิชาการทำให้ซากดึกดำบรรพ์เหล่านั้นถูกทำลาย หรือนำไปเพื่อประโยชน์ทางการค้า ทำให้สูญเสียมรดกของแผ่นดินที่มีคุณค่ายิ่งเป็นจำนวนมาก สมควรกำหนดให้มีกฎหมายเพื่อให้การคุ้มครอง อนุรักษ์ และบริหารจัดการซากดึกดำบรรพ์เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้